Ulkoasiainministeriö NEUVOSTORAPORTTI UM2016-00718

POL-30 Lee Stefan(UM) 21.06.2016

Asia
Ulkoasiainneuvosto 20.6.2016;yhteenvetoraportti

Kokous
Ulkoasiainneuvosto 20.06.2016 - 20.06.2016

Toivotettiin EU:n arktinen tiedonanto tervetulleeksi ja hyväksyttiin sitä koskevat päätelmät.´

Vahva yksimielisyys Sahelin strategisesta merkityksestä Euroopalle, erityisesti turvallisuuden ja muuttoliikekysymysten näkökulmasta. Peräänkuulutettiin kokonaisvaltaista, yhtenäistä ja alueellista lähestymistapaa ja toimia, ml. YTPP, jossa huomioidaan turvallisuuden ja kehityksen väliset yhteydet. Malin rauhanprosessin etenemisen tärkeyttä koko alueelle painotettiin. Afrikan väestönkasvun nähtiin muodostavan EU:lle nykyistä muuttoliikekriisiä huomattavasti suuremman haasteen. Pitkän aikavälin toimia ja muuttoliikkeen juurisyihin vastaamista korostettiin. Hyväksyttiin päätelmät.

Makedonian poliittiseen tilanteeseen liittyen jäsenmaat ilmaisivat tukensa Przinon sopimuksen toimeenpanon jatkamiselle, ennenaikaisten vaalien järjestämiselle sekä erityissyyttäjän työn tukemiselle.

Jäsenmaat ilmaisivat tukensa Georgian viisumivapaudelle. Viisumivapauden myöntäminen todettiin tärkeäksi EU:n uskottavuuden kannalta ja pidettiin nopeaa etenemistä poliittisesti toivottavana. Keskustelun päätteeksi todettiin, että päätös asiasta tulisi antaa mahdollisimman pian neuvostossa.

Lähi-idän rauhanprosessista käytiin lounaskeskustelu vain ministerien kokoonpanossa. Hyväksyttiin päätelmät.

Hyväksyttiin neuvoston päätös, jolla jatkettiin EUNAVFOR MED SOPHIA -operaation mandaattia vuodella eteenpäin 27.7.2017 asti ja samalla lisättiin operaatiolle kaksi uutta tukitehtävää: Libyan rannikkovartioston ja merivoimien koulutus sekä YK:n asevientikiellon valvonta.

Arktinen alue

Keskustelussa painotettiin arktisten maiden keskeistä roolia EU:n arktisen politiikan muodostamisessa ml. tiedonannon laatimistyössä. Tiedonanto välittää tärkeän viestin. Tiedonannossa on sektorirajat ylittävä lähestymistapa, ilmastonmuutokseen liittyvät seikat, alueen sosiaalinen ja taloudellinen kehitys

(ml. alkuperäiskansat) sekä turvallisuustilanne. EU työskentelee tiiviisti alueen maiden sekä muiden yhteistyötahojen kanssa. Paavo Lipponen oli eräs keskeinen taho, joka on vaikuttanut EU:n arktisen politiikan valmisteluun. EU on sitoutunut arktisen alueen kehittämiseen. EU:lla on rooli arktisessa politiikassa sekä kansainvälisellä että alueellisella tasolla. Arktisella alueella on paljon potentiaalia, jonka hyödyntämistä EU voi edistää (ml. sininen ja vihreä kasvu). EU tullee ylläpitämään korkean tutkimusrahoituksen Horizon 2020 -ohjelman puitteissa. Arktinen tiedonanto on rakennettu kestävän kehityksen periaatteelle.

Puheenvuoroissa toivotettiin uusi tiedonanto tervetulleeksi ja katsottiin sen antavan hyvän pohjan yhteistyön edelleen kehittämiselle. Painotettiin EU:n keskeistä roolia ja läsnäoloa arktisissa asioissa ja tuettiin tiedonannossa asetettua tavoitetta lisätä kansainvälistä yhteistyötä arktisella alueella. Kiinnitettiin erityishuomiota yhdenmukaisen, sektorirajat ylittävän lähestymistavan tärkeyteen ja painotettiin tasapainoista lähestymistapaa, jossa huomioidaan kestävä kehitys ja alueen taloudellinen käyttäminen. Lisäksi painotettiin tärkeyttä pitää arktisia aiheita säännöllisesti esillä EU:ssa.

Suomi painotti arktisen alueen tärkeää asemaa EU:n prioriteettina, arktisen alueen tarjoamia mahdollisuuksia ja alueen edellyttämää huomiota. Suomi kiitti EU:n ulkosuhdehallintoa ja komissiota tehdystä työstä sekä Ruotsia ja Tanskaa yhteistyöstä arktisissa asioissa. Arktinen alue on suuri mahdollisuus EU:lle (erit. energia ja logistiikka), mutta edellyttää huomattavia investointeja. Arktiseen osaamiseen keskittyville innovaatioille ja tutkimustoiminnalle on kysyntää. Arktisen alueen luonto on erittäin herkkä muutoksille ja arktinen alue on myös koti alkuperäiskansoille, jotka tulee ottaa huomioon toiminnassa. EU:n tulee jatkossa kiinnittää enemmän huomiota arktisen alueen investointimahdollisuuksiin (ml. energia, liikenne- ja tietoliikenneyhteydet), jotka tarvitsevat EU-tason tukea. Puhtaan energian ja pk-sektorin yritystoiminnan kehittämistä tulisi myös tukea. Tutkimuksella on tärkeä rooli EU:n arktisessa politiikassa. Rahoitusinstrumenttien osalta tarvitaan erityisen vahvaa koordinaatiota. Suomi ehdotti arktisten toimijoiden foorumin (*Arctic stakeholder forum*) tilaisuuden järjestämistä Suomessa. Arktisen neuvosto on keskeinen yhteistyöfoorumi ja EUn tarkkailija-aseman pyrkimystä tuetaan. Yhtäältä EU:n ja Venäjän kiristyneet välit eivät ole vaikuttaneet yhteistyöhön arktisissa asioissa, ja toisaalta yhteistyö Venäjän kanssa arktisissa asioissa ei muuta EU:n Ukrainaan liittyvää politiikassa. Arktisia asioita tulisi käsitellä EU:n instituutioissa säännöllisesti ja koordinoidusti. Tulee myös varmistaa riittävät resurssit ja hyvä koordinaatio tiedonannon ja tehtyjen päätösten jalkauttamiseksi.

Hyväksyttiin päätelmät, joissa korostetaan arktisen alueen kasvavaa strategista merkitystä ja EU:n sitoutumista alueen kestävään kehitykseen. Päätelmissä painotetaan tasapainoista lähestymistapaa, joka huomioi sekä arktisen alueen ympäristöön liittyvät näkökohdat että taloudellisen kehityksen. Päätelmissä on konkreettisesti viitattu arktiselle alueelle suunniteltuihin infrastruktuurihankkeisiin, sekä kestävään turismiin ja pk-yrityksiin. Arktisten alueiden haasteet, kuten myös paikallisen väestön ja alkuperäiskansojen asema on huomioitu päätelmissä. Tekstissä painotetaan arktisen tieteen ja tutkimuksen merkitystä, sekä huomioidaan tutkimustoiminnan rahoituksen varmistaminen. Päätelmissä todetaan arktisen alueen keskeinen asema EU:n politiikassa ja kannustetaan eri tahoja tiiviiseen yhteistyöhön. Päätelmissä korostetaan arktisten aiheiden säännöllistä käsittelyä neuvostossa ja muissa EU instituutioissa.

Sahel

Kokouksessa saatiin katsaus 17.6. Brysselissä pidetyn EU:n ja G5 Sahel-maiden (Tshad, Niger, Burkina Faso, Mali, Mauritania) ulkoministerikokouksen keskeisiin lopputuloksiin. Seuraavan kokouksen järjestämisestä vuoden kuluttua Sahelissa, luultavasti Mauritaniassa, sovittiin. G5-maat jakavat näkemyksen YTPP-missioiden alueellistamisen tarpeesta ja Vallettassa perustetun EU:n muuttoliikehätärahaston (EUTF) tärkeydestä. G5-maat toivovat hankkeiden vaikutusten nopeaa näkymistä kentällä. EU oli tarjoutunut isännöimään Brysselissä Sahelia koskevan

avunantajakonferenssin, johon on tarkoitus saada vahvasti mukaan työpaikkojen luomisen kannalta keskeinen yksityissektori. EU-G5-kokouksen yhteydessä järjestettiin onnistunut tapaaminen sahelilaisten nuorten kanssa, aiheena radikalisoitumisen torjunta ja muuttoliikkeen juurisyiden korjaaminen.

Puheenvuoroissa jaettiin näkemys Sahelin strategisesta tärkeydestä Euroopalle, erityisesti Eurooppaan suuntautuvan muuttoliikkeen näkökulmasta. Painotettiin Malin vakauttamisen ja rauhansopimuksen toimeenpanon etenemisen tärkeyttä koko alueelle. Peräänkuulutettiin kokonaisvaltaista, yhtenäistä ja alueellista lähestymistapaa ja toimia, ml. YTPP, jossa huomioidaan turvallisuuden ja kehityksen väliset yhteydet. Pitkän aikavälin toimien merkitystä, erityisesti väestönkasvuun sekä muuttoliikkeen ja radikalisoitumisen juurisyihin puuttumiseksi korostettiin.

Hyväksyttiin päätelmät, joissa painotetaan Malin rauhanprosessin etenemisen merkitystä koko alueen vakaudelle ja kehotetaan osapuolia jatkamaan sen toimeenpanoa inklusiiviselta pohjalta (ml. naiset). Alueen maiden yhteistyön (ml. G5 Sahelin piirissä) sekä kv. koordinaation tärkeyttä alueen haasteisiin vastaamisessa korostetaan. Alueella tapahtuneet terrori-iskut tuomitaan, ilmaistaan huoli ihmiskaupasta ja salakuljetuksesta sekä korostetaan laittomaan muuttoliikkeeseen puuttumisen tärkeyttä. EU:n valmiutta tukea alueen toimia ongelmiin puuttumiseksi kokonaisvaltaisesti laajan keinovalikoimansa kautta osana EU:n Sahel-toimintasuunnitelman toimia alleviivataan. YTPP-toimien osalta todetaan keskinäistä yhteistyötä ("alueellistamista") lisättävän alueella toimivien EU:n kriisinhallintaoperaatioiden välillä. Konkreettisina toimina mainitaan G5-maille annettava tuki kapasiteetinrakennuksessa sekä koulutuksessa ja maiden keskinäisen turvallisuusalan yhteistyön kehittämisessä. Päätelmissä korostetaan koordinaatiota kaikkien Sahelin alueella käytettävien EU-instrumenttien ja jäsenmaiden toimien välillä.

Makedonia

Keskustelussa ilmaistiin huoli maan poliittisesta tilanteesta. Puheenvuoroissa korostettiin painokkaasti Przinon sopimuksen toimeenpanon, ennenaikaisten vaalien järjestämisen, erityissyyttäjän työn tukemisen sekä kiireellisten uudistusprioriteettien toimeenpanon keskeistä merkitystä poliittisen kriisin ratkaisemiselle. Jäsenmaat kiittivät erityisesti komissaari Hahnia tämän tekemästä työstä ja ratkaisuyrityksistä viimeisen vuoden aikana Makedonian tilanteen suhteen.

Lähi-idän rauhanprosessi

Aiheesta käytiin lounaskeskustelu vain ministerien kokoonpanossa.

Hyväksyttiin päätelmät, joissa mm. toivotetaan tarvetulleeksi Pariisin ministerikokouksen tulokset, uudistetaan EU:n lupaukset tukipaketista kummallekin osapuolelle lopullisen sovun synnyttyä ja vahvistetaan EU:n määrätietoinen aikomus kehittää konkreettisia toimia rauhanprosessin eteenpäin viemiseksi yhdessä osapuolten kanssa.

Georgian viisumivapauden ulkopoliittiset vaikutukset

Keskustelussa ilmaistiin laaja-alainen tuki (ml. Suomi) Georgian viisumivapaudelle. Viisumivapauden toivottiin toteutuvan nopeasti ottaen huomioon, että Georgia on täyttänyt viisumivapaudelle asetetut ehdot sekä todistanut poliittisen sitoumuksensa siltä vaadittuihin uudistuksiin. Jäsenmaat vetosivat argumenteissaan mm. EU:n uskottavuuteen. On tärkeää, että EU pitää kiinni sitoumuksistaan. Toiveena oli, että päätös asiasta annettaisiin mahdollisimman pian, viimeistään syksyn alussa.

Osa jäsenmaista suhtautui varuksellisesti viisumivapauskäsittelyn jouduttamiseen johtuen sisäpoliittisessa keskustelussa viisumivapaudesta esiin nousseista huolista ja painotti tärkeyttä luoda

toimiva keskeytysmekanismi riskitekijöiden varalle sekä varmistaa mahdollisimman laaja tuki viisumivapauspäätökselle.

Keskustelun päätteeksi todettiin, että päätös asiasta tulisi antaa mahdollisimman pian neuvostossa.

Muuta UAN-kokoukseen liittyen

Kokouksen yhteydessä allekirjoitettiin EU:n ja itäisen Afrikan maiden EPA-sopimus. Kokouksen yhteydessä pidettiin myös EU-Montenegro vakautus- ja assosiaationeuvoston kokous.

UAN:ssa ilman keskusteluja tehtyjä linjauksia

EUNAVFOR MED SOPHIA : Hyväksyttiin neuvoston päätös, jolla jatkettiin EUNAVFOR MED SOPHIA -operaation mandaattia vuodella eteenpäin 27.7.2017 asti ja samalla lisättiin operaatiolle kaksi uutta tukitehtävää: Libyan rannikkovartioston ja merivoimien koulutus sekä YK:n asevientikiellon valvonta.

Lapsityövoimaa koskevat päätelmät :Päätelmissä vahvistetaan tuki lapsityövoiman vastaiselle työlle, esitetään huoli, ettei kaikkia tavoitteita ole vielä saavutettu ja huomioidaan tematiikan näkyminen eri politiikka-alueilla.

Liiketoiminta ja ihmisoikeudet –päätelmät :Päätelmien keskeiset teemat ovat tuki liiketoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevalle työlle YK:ssä ja muilla kansainvälisillä foorumeilla, tematiikan huomiointi agenda 2030:n toimeenpanossa sekä YK:n ohjaavien periaatteiden toimeenpanon korostaminen.

EU:n ihmisoikeuksia ja demokratiaa maailmassa koskevan vuoden 2015 vuosikertomus: Hyväksyttiin EU:n ihmisoikeuksia ja demokratiaa maailmassa koskevan vuoden 2015 vuosikertomuksen temaattinen osuus.

EU:n Myanmar/Burma –strategiaa koskevat päätelmät: Päätelmissä toivotetaan tervetulleeksi korkean edustajan ja komission yhteistiedonanto ”*Elements for an EU strategy vis-à-vis Myanmar/Burma: A Special Partnership for Democracy, Peace and Prosperity*”. Strategia linjaa EU:n roolia Myanmarin demokraattisen transition tukemisessa, ja sen painopisteet ovat 1) demokratia, oikeusvaltio ja hyvä hallinto, 2) rauhanprosessi, 3) ihmisoikeudet, 4) köyhyyden vähentäminen ja kestävä kehitys, 5) liiketoimintaympäristön kehittäminen ja 6) Myanmarin alueellinen rooli.

Suomen edustajat
UMI Timo Soini ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat

Liitteet

Viite UM2016-00672

Asiasanat	Arktinen alue, Georgia, Makedonia, Mali, Sahel, Lähi-idän tilanne
Hoitaa	**UM**
Tiedoksi	EUE, OM, PLM, SM, TPK, VM, VNK